

De evoluerende rol van Europol in de internationale politïesamenwerking
Prof. dr. Monica den Boer (Vrije Universiteit)

In het kader van de Europese Unie is de afgelopen 20 jaar veel gebeurd op het terrein van politie- en justitiesamenwerking. Diverse strategische programma's zijn ontwikkeld voor het uitrollen van een meerjarenbeleid en het verdiepen van de Ruimte voor Veiligheid, Vrijheid en Recht. Ook is een groot aantal instrumenten aangenomen dat de politïesamenwerking verder gestalte moet geven, zoals het Kaderbesluit Gemeenschappelijke Opsporingsteams. Voorts zijn binnen het kader van de Europese Unie diverse agentschappen opgericht, waaronder de Eurojust, Europese Politieorganisatie Europol, Frontex (belast met het beheer van de bewaking aan de buitengrenzen van de Europese Unie) en CEPOL (de Europese Politieacademie). Al deze ontwikkelingen staan in verband met nieuwe dreigingen, zoals cybercrime, de samenwerking met derde landen zoals Rusland en de Verenigde Staten, en het zware accent dat is komen te liggen op informatievergaring. In dit grotere verband is Europol een organisatie met twee gezichten. Enerzijds was het er nooit geweest als het niet zwaar gesteund zou zijn vanuit politieke hoek, anderzijds wil Europol een heuse politïe-organisatie zijn met nauwe contacten met het veld in de 27 lidstaten van de Europese Unie.

Nu Europol ruim tien jaar bestaat is het tijd om de rekening op te maken. Immers, de organisatie is fors gegroeid, zowel qua budget als mandaat. Niet langer is de transnationale georganiseerde misdaad uitsluitend de focus, maar alle vormen van zware misdaad. Met internationale organisaties en derde landen zijn samenwerkingsovereenkomsten afgesloten die het mogelijk maken om –soms zeer gevoelige – informatie uit te wisselen. Europol wordt in dit complex beschouwd als een professionele organisatie die goed in staat is data te bewaken, te coördineren en te organiseren, maar de steun vanuit de professie kan nog sterk verbeterd worden. Geleidelijk ontwikkelt Europol zich als een strategische kennisorganisatie, en een voorstel om CEPOL te integreren bij Europol ligt nu op tafel. Van EU-lidstaten wordt verwacht dat zij hun dreigingsanalyses volgens een gestandaardiseerde methodologie opstellen en dat zij die informatie via het platform van Europol delen. Zijn lidstaten bereid deze omslag te maken en zijn zij met het European Crime Intelligence Model en het Organised Crime Threat Assessment beter geëquipeerd om hun intelligence te organiseren? Kan Europol de bilaterale liaison officers vervangen die nu nog geplaatst zijn in de diverse lidstaten en is Europol in staat om decentraal te opereren?

Met de vorming van de Nationale Politie duiken nieuwe vragen op over de Nederlandse insteek op de samenwerking binnen de Europese Unie. Grensoverschrijdende samenwerking – nu mogelijk op basis van een reeks verdragen, zoals Benelux, Schengen, Senningen, Enschede en Prüm – is in theorie mogelijk, maar het is voor de politie best lastig om op rationele gronden een keuze te maken voor het ideale samenwerkingskanaal. De vraag is welke voordelen Europol biedt boven de bilaterale en multilaterale samenwerking. Is er sprake van complementariteit of van concurrentie? Transnationale georganiseerde misdaad vormt voor Nederland een stevige uitdaging. De productie en export van synthetische drugs, georganiseerde vrouwenhandel en kinderpornografie zijn maar enkele voorbeelden van nexus-criminaliteit waarvoor een brede en duurzame strategische aanpak samen met andere EU-lidstaten benodigd is. Europol heeft op dit moment de beste kaarten om in die behoefte te voorzien.

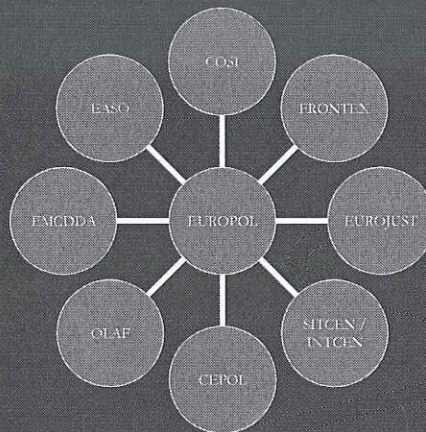
Europol

Monica den Boer
CIROC, Seminar Grensoverschrijdende
Recherche
Utrecht, 15 mei 2013

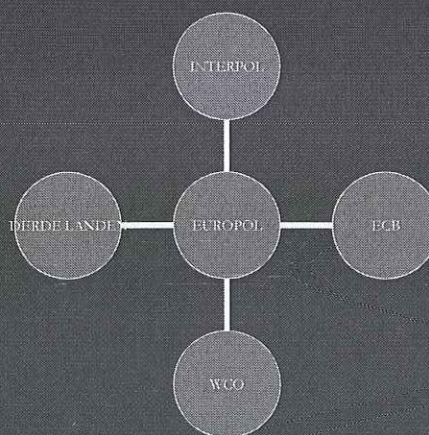
Verticale vs Horizontale Samenwerking

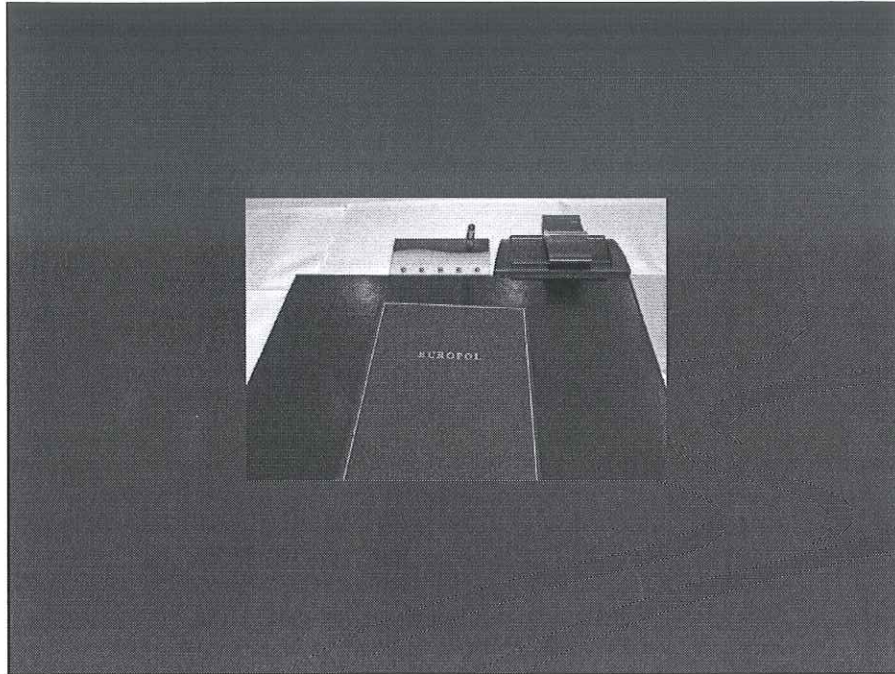
EUROPOL	SCHENGEN, PRÜM, SENNINGEN, ETC
NATIONALE EENHEDEN	LOKALE EN REGIONALE ACTOREN
NATIONALE LIAISON OFFICERS	POLITIE, DOUANE, JUSTITIE
ECIM MODEL	SCHENGEN INFORMATIE SYSTEEM
LIDSTATEN LEVEREN INFORMATIE VOOR SOCTA	DIRECTE INFO- UITWISSELING OVER DE GRENS

Positionering van Europol binnen de EU

Externe Positionering van Europol

De genealogie van Europol

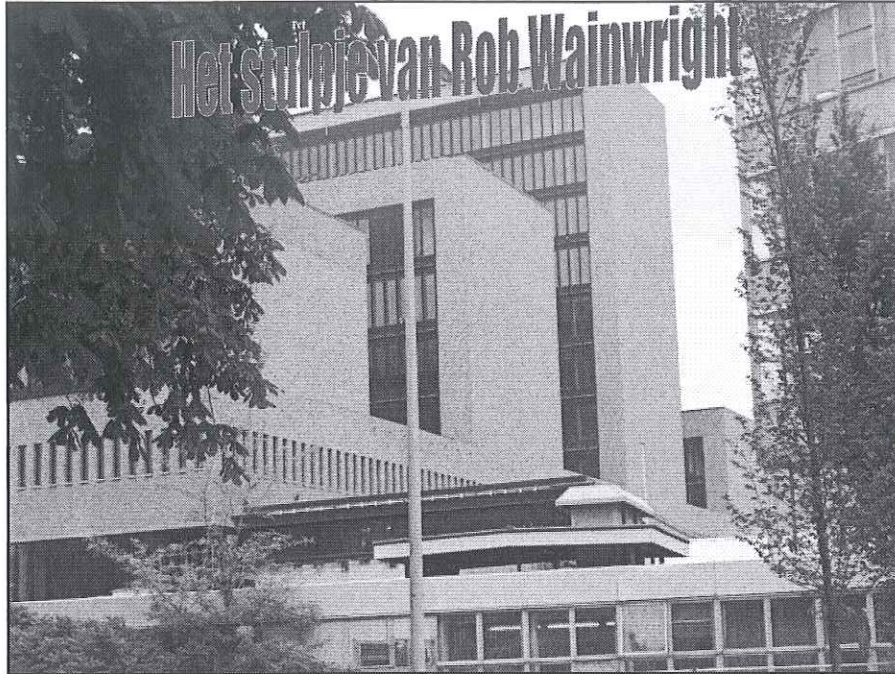
- Juni 1990: aankondiging van voorstel (TREVI)
- Europese Top Luxemburg 1991
- Titel VI Verdrag van Maastricht 1991 (1993)
- Team Europol Straatsburg
- European Drugs Unit 1993: Ministeriële Overeenkomst
- Januari 1994: van start
- Europol Overeenkomst: ondertekend 1995 -> ratificatie compleet in 1998
- Operationeel 1 juli 1999
- Nieuwe juridische basis (Raadsbesluit): 6/4/2009; inwerkingtreding 1 januari 2010
- Complexe politiek-bestuurlijke omgeving

Karakteristieken van Europol

- Multi-nationaal
- Multi-disciplinair (politie, douane, immigratie, veiligheidsdiensten)
- Complementair aan nationale agentschappen
 - Souvereiniteit!
 - Subsidiariteit!
 - Focus op zware en georganiseerde criminaliteit (geen “petty crime”)
- Niet-operationeel (maar wel “operatief?”)
- Samenwerking met de private sector
- Samenwerking met “derden” (zie eerdere slide)

Taken Europol

- Verzamelen, verwerken en analyseren van criminal intelligence
- Uitwisseling van informatie tussen EU-Lidstaten
- Alarmeren van relevante autoriteiten in de Lidstaten
- Assisteren bij onderzoeken in Lidstaten
- Computer systeem van vergaarde en geanalyseerde informatie
- Bijstand verlenen aan de Lidstaten bij het opleiden van relevante autoriteiten
- Faciliteren van technische assistentie / bijstand tussen de Lidstaten
- Contactpunt bij voor vervalsing van de Euro

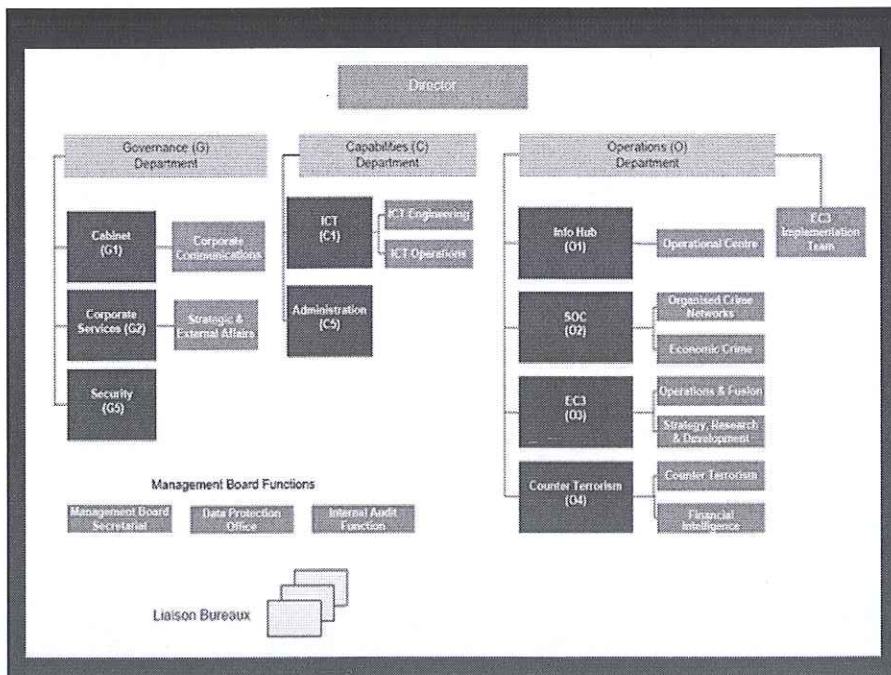

Europol Facts and Figures

- Budget: 334 miljoen 2010-2013, 82 miljoen op jaarbasis
- Geen directe financiering meer door de Lidstaten
- Ongeveer 800 staf
- Ongeveer 140 Liaison officers
- 52% afkomstig van politie & opsporingsdiensten
- Ondersteuning van plm 14.000 zaken per jaar

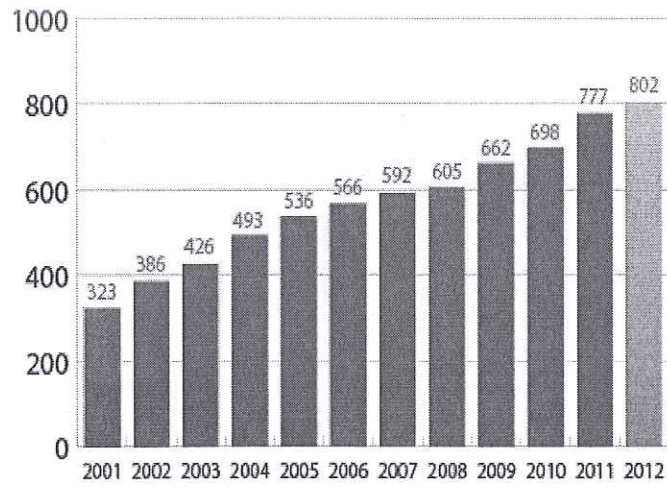
Europol Governance

- Intern: 1 Executive Director, 3 Plv's
- Supervision
 - Tot 31/12/09: Management Board en Joint Supervisory Body (JSB)
 - Sinds 01/01/10:
 - Europees Parlement (begroting)
 - Management Board (een stem voor iedere Lidstaat MS, 3 stemmen voor de Commissie, 6 stemmen voor goedkeuring van de begroting)
 - Joint Supervisory Board
 - Joint Audit Committee – EU Court of Auditors (ECA)

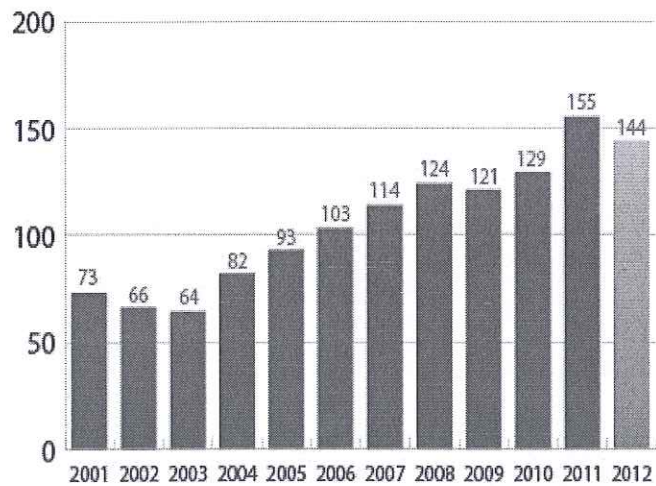
Europol Staff Numbers

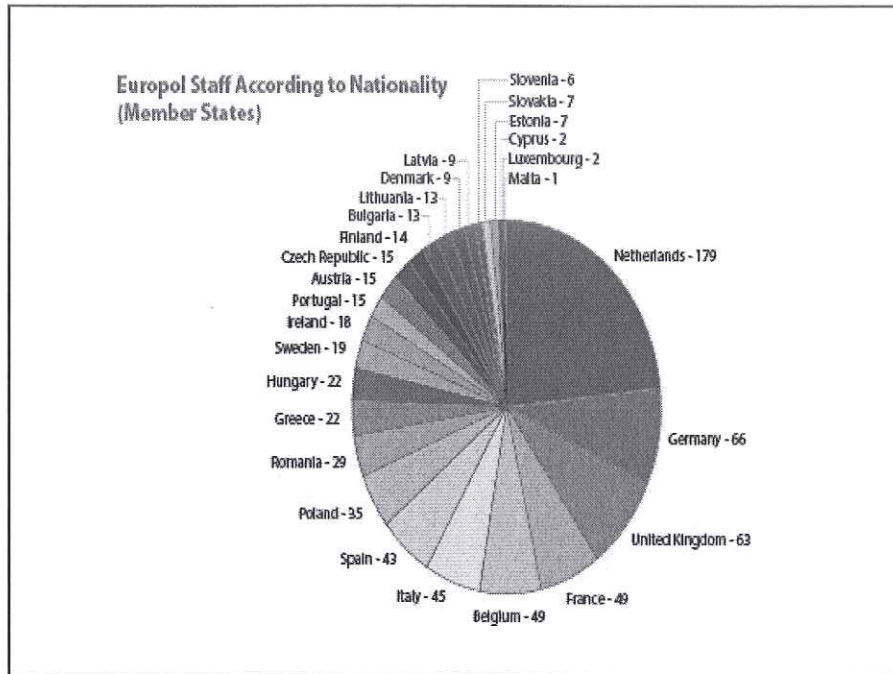
Including staff with employment contracts with Europol, Liaison officers from Member States and third states and organisations, Seconded National Experts, trainees and contractors.

Europol Liaison Officers (ELO)

Including ELOs from third states and organisations.

Europol's Relatie met Derde Landen en Organisaties

- Operationeel:
 - Australië, Canada, IJsland, Kroatië, Noorwegen, Zwitserland, Verenigde Staten
 - Eurojust, Interpol
- Strategisch:
 - Albanië, Bosnië-Herzegovina, Colombia, Moldova, Rusland, Turkije
 - CEPOL, WCO, OLAF, ECB, EDMC, European Commission, UNODC

Country	Number of employees
Albania	1
Australia	2
ATF	1
Canada	3
Colombia	2
Croatia	1
DEA	2
FBI	4
ICE	3
Interpol	1
IRS	2
Iceland	1
NCIS	1
Norway	3
Switzerland	2
USA	4
USSS	2

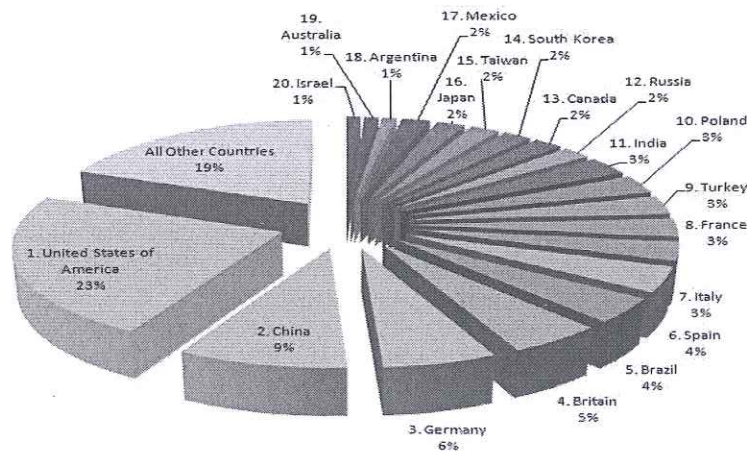
Mandaat van Europol

- Als 'EDE': Drugs en gerelateerde witwas-misdrijven
- Uitbreiding mandaat in maart 1995: illegale handel in radioactieve materialen, illegale immigratienetwerken, illegale handel in auto's
- 1 januari 1999: Uitbreiding naar terroristische misdrijven
- 1 januari 2002: Uitbreiding naar alle vormen van criminaliteit genoemd in de annex van de Europol Overeenkomst
 - Geen beperking meer tot georganiseerde misdaad
 - Moord, georganiseerde en gewapende overvallen, verkrachting, ontvoering, fraude
 - Met Raadsbesluit ook uitbreiding naar intelligence mbt openbare orde handhaving

Europol Producten

- EIS: Europol Information System
- EAS: Europol Analysis System
- SIENA: Secure Information Network Application
- AWF's: Analytical Work Files
- ECIM: European Crime Intelligence Model
- (S)OCTA: (Serious &) Organized Crime Threat Assessment
 - ROCTA
 - OCTA-WA
 - OC-scans (trends, bijv. Activiteiten van de Mexicaanse georganiseerde misdaad, vuurwapens, valsemunterij)
- Case studies drugs (met EMCDDA)
- JIT Manual
- European Bomb Data System
- TE-SAT: Trends and Situations Report Terrorism

European Cybercrime Centre (EC3)

Cybercrime: Top 20 Countries

European Cybercrime Centre (EC3)

- Richt zich op cybercriminaliteit:
 - Uitgevoerd door criminele organisaties die het doel hebben grote illegale winsten te genereren, bijv on-line fraude
 - Met ernstige gevolgen voor slachtoffers, zoals bijv on-line seksuele uitbuiting van minderjarigen
 - Die schade aanricht aan infrastructuur en informatiesystemen

Europol en Grensoverschrijdende Recherche

- Nog steeds een “verticale organisatie”, echter:
 - Joint Investigation Teams kunnen in grensgebieden worden opgestart: fixed term, overeenkomst tussen twee of meer Lidstaten; Europol & Eurojust kunnen bemiddelen, coördineren en de JIT van kennis en info voorzien
 - Europol Mobiel Kantoor: on the spot analysis
 - Artikel 5d: Europol kan Lidstaten vragen een bijdrage te leveren aan de uitvoering of coördinatie van onderzoeken
 - Omgekeerd leveren Lidstaten een bijdrage aan Europol om onderzoek in specifieke zaken uit te voeren of te coördineren; zij hebben een informatieplicht (Artikel 7)
 - Interface met Verdrag op de Wederzijdse Bijstand en bijvoorbeeld het Kaderbesluit Europees Arrestatiebevel
 - Stockholm Programma eist verbeterde “interoperabiliteit”

Tot Slot: Trends & Issues

- Sociale en professionele legitimiteit (draagvlak)
 - Credibility / support national police agencies
 - Right of initiative
 - Avoidance of intelligence dehydration
 - Actual support Joint Investigation Teams
- Impact van nieuwe ontwikkelingen
 - Verdrag van Lissabon: Mogelijk een Europees OM
 - Stockholm Programme
 - Interoperability databases
 - Principle of availability (“horizontalisering info-stromen”)
 - Nieuw kader voor databescherming in de EU
 - Oprichting van het Cybercrime Centre (voorzien 1.1.14)
 - Mogelijke Fusie CEPOL en EUROPOL (voorstel 27.3.13)
- Is Europol een politie-organisatie en/of een policy entrepreneur? Een operationele rol voor Europol?

Meer weten?

- <https://www.europol.europa.eu/>

